

Viešųjų pirkimų savaitinis naujienlaiškis

2025 m. birželio 2 – 20 d.
2025 m. 23 – 25 savaitės

Ellex Valiunas

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiunas“ partneris,
Viešųjų pirkimų ir
valstybės pagalbos
praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

Savaitės komentaras

Mielieji,

Pirmasis vasaros mėnuo prasidėjo intensyviai, todėl pristatome gan išsamų Viešųjų pirkimų naujienlaiškį, kuriame kaip visada pristatome VPT veiklą ir metodinę medžiagą bei šįsyk išskirtinai išsamią teismų praktiką.

VPT pateikia nuomonę dėl teisinių paslaugų pirkimų, kuriems netaikomas VPĮ reguliavimas, vykdymo, atkreipia dėmesį į EK iniciatyvas bei pristato kitas svarbias naujienas.

Per 3 pirmąsias birželio savaites buvo priimta nemažai sprendimų viešųjų pirkimų bylose, kuriose šįkart dominuoja viešojo pirkimo sutarčių vykdymo ir priežiūros aspektai: keitimas, nutraukimas ir sutartinių santykių pabaigos padariniai.

Taip pat pristatome naujausią administracinę jurisprudenciją – LVAT sprendimą dėl finansinėms korekcijoms taikytino proporcingumo principo, apimančio svarbių aspektų – tiekėjų pretenzijų nebuvimą ar PO bendradarbiavimą su įgyvendinančiomis institucijomis – vertinimą.

Galiausiai apžvelgiame Administracinių ginčų komisijos kreipimąsi į Teisingumo Teismą dėl klausimo, susijusio su sprendimo įtraukti tiekėją į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą savarankiškumo vertinimu.

Gero skaitymo!

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

2025-ųjų metų 23-25 savaitėmis nebuvo priimta viešųjų pirkimų praktikai reikšmingų teisės aktų.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

1. **VPT:** [informuoja](#), jog Europos Komisija paskelbė viešosios konsultacijos dėl ES viešųjų pirkimų direktyvų išvadas (buvo apklaustos viešosios institucijos, verslo įmonės, asociacijos ir kitos suinteresuotosios šalys). Šių išvadų santrauką rasite [čia](#). Šios išvados bus panaudotos rengiant išsamesnę vertinimo ataskaitą, kurią Europos Komisija planuoja paskelbti vėliau šiais metais.
2. **VPT:** [praneša](#), jog skelbiamas kasmetinio geriausiųjų Lietuvos viešųjų pirkimų lyderių konkurso startas. Juo įvertinamos pažangiausios, skaidriausios ir didžiausią poveikį kuriančios viešųjų pirkimų iniciatyvos šalyje. Organizacijos paraiškas šių metų apdovanojimams kviečiama teikti iki rugsėjo 19 dienos. Lyderiai bus renkami 4 kategorijose: inovatyvių, socialiai atsakingų, žaliųjų pirkimų ir gerosios pirkimų praktikos.
3. **VPT:** [skelbia](#) apie atvirumo ir skaidrumo mitus viešuosiuose pirkimuose. Dalyvavimas viešuosiuose pirkimuose per CVP IS suteikia galimybę plėsti savo verslą, o kartu kurti skaidresnę, konkurencingesnę ekonominę aplinką.
4. **VPT:** atsižvelgdama į gautas Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto rekomendacijas, [teikia nuomonę](#) dėl teisinių paslaugų pirkimų ir pažymi, kad net jei teisinių paslaugų įsigijimui tiesiogiai netaikomos VPĮ nuostatos, vis tiek turi būti vadovaujama pagrindiniais pirkimų principais: skaidrumu, lygiateisiškumu, nediskriminavimu, proporcingumu, racionaliu lėšų naudojimu. Siekiant sumažinti rizikas, kad pasirinkimas bus subjektyvus ar tik formaliai pagrįstas, VPT skatina pirkimo vykdytojus atsižvelgti į pateiktas rekomendacijas.
5. **VPT:** [skelbia](#), jog Europos Komisija nusprendė pašalinti Kinijos įmones iš ES viešųjų pirkimų, susijusių su medicinos prietaisais, kurių vertė viršija 5 mln. eurų. Ši priemonė yra pirmoji, įgyvendinta pagal Tarptautinį viešųjų pirkimų instrumentą (IPI), siekiant užtikrinti abipusę rinkos prieigą po to, kai ES nustatė, kad Kinijos rinkos nesuteikia sąžiningos prieigos Europos įmonėms. Pagal naująsias taisykles, sėkmingi pasiūlymai turi užtikrinti, kad ne daugiau kaip 50 proc. medicinos prietaisų būtų iš Kinijos. Jei nėra alternatyvių tiekėjų, šis apribojimas netaikomas. Tai atsakas į ilgalaikį ES pagamintų medicinos prietaisų pašalinimą iš Kinijos vyriausybės sutarčių.

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas: *viešojo pirkimo sutartyje galima nustatyti papildomus (savarankiškus) vienašalio jos nutraukimo pagrindus, įskaitant nesant tiekėjo pažeidimo, tačiau ši perkančiosios organizacijos teisė neabsoliuti (UAB „InnoForce“ v BĮ Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba) 2025-06-19*

Ieškovas su PO sudarė viešojo paslaugų teikimo sutartį (Sutartis). PO už suteiktas paslaugas neapmokėjo ir pranešė vienašališkai nutraukianti Sutartį pagal šios nuostatą dėl besąlyginės (nereikalaujant papildomo motyvavimo) PO teisės vienašališkai nutraukti Sutartį bet kuriame jos vykdymo etape, prieš tai nustatytu terminu įspėjus kitą šalį, taip pat CK 6.721 str. pagrindu. Ieškovas kreipėsi į teismą, reikalaudamas tokį PO sprendimą pripažinti neteisėtu, įpareigoti PO vykdyti Sutartį, priteisti skolą, procesines palūkanas. Anot ieškovo, jis laiku ir tinkamai vykdė Sutarties sąlygas ir suteikė PO paslaugas, jokių pastabų ar pretenzijų negavo ir perėjo prie kito Sutarties vykdymo etapo, todėl PO sprendimas pažeidžia viešųjų pirkimų skaidrumo principą ir racionalaus lėšų panaudojimo tikslą.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Teismas) panaikino apeliacinės instancijos nutarties dalį, kuria atmestas ieškinio reikalavimas dėl skolos priteisimo, tačiau paliko nepakeistą dalį, kuria patvirtintas Sutarties vienašalio nutraukimo teisėtumas.

Pirma, VPĮ – lex specialis – 90 str. įtvirtinti viešojo pirkimo sutarčių nutraukimo pagrindai. Teismų praktikoje, aiškinant šią normą, pripažįstama perkančiųjų organizacijų teisė įstatymų nustatyta tvarka (pvz., CK 6.721 str.) viešojo pirkimo sutartyse įtvirtinti vienašalio jų nutraukimo nesant sutarties pažeidimo pagrindą, tačiau sutarties nutraukimo naudojantis tokia teise teisėtumas vertintinas viešųjų pirkimų principų ir tikslų kontekste, be kita ko, įvertinant, ar perkančiosios organizacijos veiksmuose nėra piktnaudžiavimo, nesąžiningumo požymių, kaip antai atsisakant paslaugų ne dėl objektyvių, nuo perkančiosios organizacijos nepriklausiančių priežasčių (pvz., apskritai paslaugų poreikiui išnykus), o dėl kitų su viešaisiais pirkimais nesuderinamų motyvų, pvz., sudaryta kita sutartis su kitu tiekėju ar pan. Taigi, perkančiosios organizacijos diskrecija nutraukti sutartį be priežasties negali būti absoliuti.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Teismas nurodė, kad Sutarties nuostata, kuria remiantis PO vienašališkai nutraukė Sutartį, nesaisto jos nutraukimo jokiais sąlygomis, kaip, pvz., pirkimo objekto poreikio išnykimu. Vis dėlto, kaip nurodyta pirmiau, toks Sutarties nutraukimas negali būti vertinamas atsietai nuo VPĮ 17 str. 1 d. įtvirtinto viešųjų pirkimų skaidrumo principo bei VPĮ 17 str. 2 d. 1 p. įtvirtinto siekio, kad prekėms, paslaugoms ar darbams įsigyti skirtos lėšos būtų naudojamos racionaliai.

Teismas, vertindamas Sutarties nutraukimo teisėtumą, atsižvelgė į tai, kad PO iš anksto informavo leškovą apie Sutarties vykdymo sustabdymą, taip pat tai, jog byloje nebuvo nustatyta aplinkybių, iš kurių būtų galima spręsti dėl PO siekio išvengti viešųjų pirkimų taisyklių taikymo ir, proteguojant kitą subjektą, sudaryti analogišką sutartį su kitu tiekėju, o PO Sutarties nutraukimą grindė projekto neekonomiškumu. Leškovas neįrodė ir neįrodinėjo PO nesąžiningumo nutraukiant Sutartį. Atsižvelgdamas į tai, Teismas konstatavo, kad PO veiksmai nutraukiant Sutartį buvo sąžiningi ir neprieštaravo VPĮ 17 str. nuostatomis.

Trečia, Teismas Sutartį pagal joje vyraujančius požymius kvalifikavo ne paslaugų, o rangos sutartimi. Įvertinęs šalių susirašinėjimą dėl dalies darbų perdavimo, Teismas sprendė, kad byloje teismų neišsamiai pasisakyta, kad atitinkama jų dalis buvo atlikta nekokybiškai, todėl grąžino bylą pakartotinai nagrinėti dėl PO pareigos atsiskaityti už leškovo atliktus darbus.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

2. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas: *finansinė korekcija projekto vykdytojui turi būti proporcinga jo pažeidimo pobūdžiui ir sunkumui, o CPVA šiuo aspektu turėtų įvertinti visas viešojo pirkimo organizavimo ir pažeidimo tyrimo aplinkybes (VšĮ „Plačiajuostis internetas“ v. VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra), 2025-06-04*

CPVA, atlikusi pakartotinę paskesnę įvykdyto viešojo darbų pirkimo (Pirkimas) patikrą pripažino, kad Pirkimo sąlyga, kurioje įtvirtinta, kad jeigu subtiekęjo pajėgumais remiamasi įrodinėjant atitiktį kvalifikacijos reikalavimams, subtiekęjas už sutarties vykdymą perkančiajai organizacijai privalo atsakyti solidariai bei pateikti tai pagrindžiančius dokumentus, pažeidė proporcingumo ir nediskriminavimo principus, todėl nusprendė projekto vykdytojui (Pareiškėjas) taikyti finansinę korekciją – 5 proc. nuo Sutarties vertės. Pareiškėjas kreipėsi į teismą, reikalaudamas panaikinti CPVA sprendimą dėl pažeidimo ir įpareigoti priimti naują sprendimą – pripažinti Pareiškėjo patirtas išlaidas tinkamomis finansuoti lėšomis. Pareiškėjas taip pat kėlė klausimą dėl pirkimo sąlygų teisėtumo tikrinimo pakartotinumą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Teismas), iš dalies tenkindamas Pareiškėjo skundą, pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą, sumažindamas paskirtos finansinės korekcijos dydį.

Pirma, Teismas nurodė, kad teisiniame reguliavime nenustatytas kiekybinis patikrų skaičius bei draudimas keisti pirminę poziciją dėl projekto įgyvendinimo teisėtumo. CPVA užduotis – nustatyti pažeidimus ir priimti sprendimą dėl tolesnių veiksmų, susijusių su nustatytu pažeidimu, todėl negalima tokia situacija, kai esant pažeidimui projektų vykdytojas galėtų išvengti finansinės korekcijos vien dėl to, kad jau kartą buvo išreikšta palanki CPVA pozicija projekto vykdytojo atžvilgiu. Kita vertus, tai nereiškia, kad patikrų skaičius gali būti absoliučiai neribotas – CPVA, būdama viešojo administravimo sistemos dalimi, turi laikytis Viešojo administravimo įstatymo reikalavimų, gero administravimo principų, bendrųjų ir konstitucinių principų. Vis dėlto Teismas nenustatė aplinkybių, kurios leistų daryti išvadą, kad CPVA piktnaudžiavo suteiktais įgaliojimais, veikė aiškiai subjektyviai, neskaidriai.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, pasisakydamas dėl Pirkimo sąlygos dėl subtiekėjų solidariosios atsakomybės, Teismas nurodė, kad VPĮ neįtvirtina galimybės perkančiajai organizacijai reikalauti, jog tiekėjas ir (ar) jo pasitelkiamas subtiekėjas prisiimtų solidarią atsakomybę prieš perkančiąją organizaciją, kai nėra siekiama atitikti ekonominio ir finansinio pajėgumo reikalavimų. Dėl to toks reikalavimas, nepriklausomai nuo Pirkime dalyvavusių asmenų skaičiaus, apribojo kitų asmenų galimybes jame dalyvauti. Anot Teismo, nėra galimybės paneigti, kad potencialūs dalyviai, vengdami solidarios atsakomybės, t. y., vengdami prisiimti per didelę riziką galimų nuostolių atveju, tiesiog nedalyvavo Pirkime, todėl buvo apribota potencialių dalyvių konkurencija, o Pareiškėjas nepateikė objektyvių duomenų, kad jo siekiamų tikslų Pirkime nebuvo galima pasiekti be ginčo sąlygos, o tai reiškia konkurencijos pažeidimą. Be ginčo Pirkimo sąlygos galėjo būti intensyvesnė konkurencija, pateikti kitokio turinio pasiūlymai.

Trečia, nustatęs VPĮ pažeidimą, Teismas vis dėlto nurodė, kad finansinis koregavimas turi būti tik toks, kokio iš tikrųjų reikia, atsižvelgiant į pažeidimų pobūdį ir sunkumą, o 5 procentų finansinė korekcija yra neproporcinga, kadangi ją skiriant nebuvo tinkamai atsižvelgta į individualias nustatyto pažeidimo aplinkybes. Teismas reikšmingomis laikė aplinkybes, jog Pirkime minimali konkurencija buvo užtikrinta (dalyvavo 3 tiekėjai), pretenzijų ar atmestų pasiūlymų dėl reikalavimų, susijusių su subtiekimu, nebuvo, nėra faktinių duomenų, kad Pareiškėjas vengtų bendradarbiauti su CPVA, šiai tiriant nustatyto pažeidimo aplinkybes. Dėl to Teismas nusprendė sumažinti finansinę korekciją iki 2,5 procentų dydžio.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

3. Lietuvos administracinių ginčų komisija Teisingumo Teismui uždavė klausimą dėl tiekėjų įtraukimo į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą kvalifikavimo kaip savarankiško sprendimo, nepriklausančio nuo to, ar tiekėjas buvo pašalintas iš pirkimo procedūros (Plungės rajono savivaldybės administracija v. Viešųjų pirkimų tarnyba) 2025-06-12

Ieškovas kreipėsi į teismą dėl Pirkimo laimėtojo pateiktos informacijos pripažinimo kaip melagingos ir šio įtraukimo į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą (Melagių sąrašas). Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai konstatavo, kad Pirkimo laimėtojo pateikta informacija laikytina melaginga VPĮ 46 str. 4 d. 4 p. prasme, nusprendė panaikinti PO sprendimą dėl pasiūlymų eilės nustatymo, tačiau išsaugojo sudarytą pirkimo sutartį ir PO skyrė baudą. Bylos dalis dėl PO įpareigojimo įtraukti Pirkimo laimėtoją į Melagių sąrašą buvo nutraukta. VPT priėmė sprendimą, kuriuo įpareigojo PO nedelsiant įtraukti Tiekėją į Melagių sąrašą. PO kreipėsi į Lietuvos administracinių ginčų komisiją, siekdama nuginkčyti VPT sprendimą, nes Pirkimo laimėtojas nebuvo pašalintas iš Pirkimo procedūros. PO vertinimu, nėra pagrindo (privalomos skelbti informacijos) Pirkimo laimėtoją įrašyti į Melagių sąrašą, nes toks sprendimas, kaip įtvirtinta VPĮ, nebuvo priimtas ar apskųstas, dėl Pirkimo laimėtojo pašalinimo ir įtraukimo į Melagių sąrašą atskirai nesprendė ir teismai.

Lietuvos administracinių ginčų komisija (Komisija) nutarė kreiptis į Teisingumo Teismą, kad šis priimtų prejudicinį sprendimą byloje.

Pirma, VPT vertinimu, PO neturi diskrecijos spręsti įtraukti ar neįtraukti tiekėją į Melagių sąrašą, jeigu įsiteisėjusiu teismo sprendimu jau yra konstatuotas melagingos informacijos pateikimo faktas, todėl nėra teisiškai reikšminga, kad Pirkimo procedūros pasibaigusios. Vis dėlto, anot Komisijos, VPĮ 52 str. 1 d. 1-3 p. nuostatos turinys gali suponuoti ir kitokį vertinimą – kad tiekėjo įrašymas į Melagių sąrašą yra ne atskiras individualus sprendimas, o kito PO sprendimo pašalinti tiekėją iš pirkimo procedūros teisinis padarinys, todėl jei tiekėjas neginkčijo PO sprendimo pašalinti jį iš viešojo pirkimo procedūros arba teismas tokį sprendimą pripažįsta teisėtu, toks tiekėjas neišvengiamai įtraukiamas į Melagių sąrašą, o tiekėjo įtraukimą sąlygoja PO sprendimas dėl tiekėjo pašalinimo iš pirkimo procedūros.

TEISMŲ PRAKTIKA

Komisija nurodė, kad jei reguliavimas būtų aiškinamas taip, kad tiekėjų įtraukimas į Melagių sąrašą yra nesavarankiškas sprendimas, o sprendimo pašalinti tiekėją padarinys, negalėtų susiklostyti situacijos, kai iš viešojo pirkimo procedūrų pašalintas tiekėjas į tokį sąrašą nepakliūtų.

Antra, Komisija vertino, kad, remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencijos bendrąja tendencija plačiai aiškinti PO sprendimo sąvoką, tiekėjui pateikus melagingą informaciją ir tokios melagingos informacijos faktą patvirtinus teismui, iš esmės būtų pagrįsta PO sprendimą įtraukti tiekėją į Melagių sąrašą priskirti prie Direktyvos 89/665 įtvirtintų „perkančiųjų organizacijų priimtų sprendimų“.

Atsižvelgiant į tai, Komisija nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą, siekdama išsiaiškinti, ar praktika, kad PO privalo išviešinti tiekėją, pateikusį melagingą informaciją apie jo atitiktį kvalifikacijos reikalavimams, nepriklausomai nuo to, kad iki pirkimo procedūrų pabaigos ji nepriėmė sprendimo pašalinti tokį tiekėją iš dalyvavimo pirkimo procedūrose, atitinka ES viešųjų pirkimų reguliavimą.

[Komisijos sprendimas nėra viešinamas, jo tekstas bus vėliau skelbiamas Teisingumo Teismo tinklalapyje, www.curia.eu; bylos Nr. C-402/25]

TEISMŲ PRAKTIKA

4. Lietuvos apeliacinis teismas: *kuo atitiktis ekonominio naudingumo vertinimo kriterijui yra sunkiau pagrindžiama, tuo objektyvesnė ir detalesnė turėtų būti jo atitikties vertinimo metodika (UAB „DG VPP vystymas“ v Lietuvos kalėjimų tarnyba), 2025-06-02*

Pirkime, be kita ko, buvo nustatytas pasiūlymų ekonominio naudingumo vertinimo kriterijus, susietas su pastato šilumos ir elektros energijos suvartojimo (įsigijimu iš centralizuotų tinklų) kiekiu per metus. PO paprašė leškovo pateikti papildomus paaiškinimus bei užpildyti Pirkimo dokumentuose nenurodytą lentelę, detalizuojant, kaip bus užtikrinamas pastato energijos poreikis. leškovas pateikė PO prašomus duomenis, kuriais įrodinėjo, kad pagal jos techninius sprendinius paties pastato inžinerinėmis sistemomis bus pagamintas pakankamas energijos kiekis, todėl nereikės jos papildomai įsigyti iš šių paslaugų tiekėjų. Vis dėlto PO leškovui už šį kriterijų skyrė 0 balų, kadangi laikė, kad jo pasiūlyti sprendiniai nėra optimalūs ir neužtikrins viso reikalingo energijos kiekio, ir laimėjusiu Pirkimą paskelbė trečiąjį asmenį (leškovo pasiūlymas užėmė 4 vietą). leškovas kreipėsi į teismą, reikalaudamas panaikinti šį PO sprendimą dėl balų skyrimo ir pakartotinai įvertinti tiekėjų pasiūlymus bei nutraukti Pirkimo procedūras. leškovas laikėsi pozicijos, kad pasiūlyme neprivalėjo pateikti skaičiavimų, pagrindžiančių jo sprendinį tokiu detalumu, koks gali būti pasiektas tik sutarties vykdymo metu.

Lietuvos apeliacinis teismas (Teismas), panaikindamas pirmosios instancijos teismo sprendimą, leškovo ieškinį tenkino, Pirkimo sąlygas pripažino neteisėtomis ir Pirkimą nutraukė.

Pirma, dėl leškovo teisinio suinteresuotumo, kai leškovas, užėmęs ketvirtą vietą pasiūlymų eilėje, ginčijo PO sprendimą dėl jam skirtų balų skaičiaus, neginčydamas prieš jį eilėje esančių pasiūlymų, Teismas konstatavo, kad leškovui ginčijant netinkamą jo pasiūlymo vertinimą, ginčo išnagrinėjimo rezultatas galėtų turėti įtakos tiekėjų pasiūlymų eilės sudarymui, o tai galėtų lemti pirkimo sutarties su leškovu sudarymą. leškovo teisinis suinteresuotumas reiškiant reikalavimą nutraukti Pirkimą yra paremtas ne bendru siekiu užtikrinti sąžiningą konkurenciją, o konkrečiu ketinimu įgyvendinti subjektines teises naujose procedūrose. Reiškiant reikalavimą dėl Pirkimo nutraukimo, pirmiau pasiūlymų eilėje esančių pasiūlymų nekvestionavimas savaime nepaneigia leškovo teisinio suinteresuotumo.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, PO 2 prašymuose patikslinti duomenis apie pagaminsimos elektros kiekį buvo nurodyti pernelyg abstraktūs prašymai paaiškinti skaičiavimus. Dėl to Teismas nesutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad ieškovas neįvykdė (tinkamai neįvykdė) pareigos pasiūlymų pateikimo metu įrodyti pasiūlytų rodiklių ir sprendinių (neva tai padarė tik su pretenzija ir teismo procese). Teismo vertinimu, PO turi sąžiningai naudotis įstatymo normomis dėl pasiūlymų paaiškinimo ir patikslinimo. Ieškovas kartu su pasiūlymu pateikė prognozuojamus rodiklius, skaičiavimus, nurodė jų būdą, kaip tai nustatyta Pirkimo sąlygose, taip pat pateikė PO prašytą informaciją, atsakė į užduotus klausimus, kurie buvo pernelyg abstraktūs ir bendro pobūdžio. Tik iš PO sprendimo neskirti ieškovui balų už aptariamą kriterijų jam paaiškėjo PO abejonių dėl pasiūlytų techninių sprendinių neįgyvendinamumo turinys, nors pačios PO išorinis ekspertas pasiūlė pakartotinai kreiptis į ieškovą paaiškinimų.

Trečia, Pirkimo sąlygomis buvo siekiama, kad kuo mažiau elektros energijos būtų įsigyjama iš centralizuoto tiekimo, taip skiriant daugiau balų už pasiūlytais techniniais sprendiniais pagaminamą energiją. Vis dėlto konkretūs techniniai sprendiniai paaiškės tik parengus techninį darbo projektą, todėl, Teismo vertinimu, Pirkimo procedūrų metu objektyviai nebuvo galima pateikti tikslių elektros pagaminimo skaičiavimų, juolab kad šie priklauso ir nuo oro sąlygų. Nors ekonominio naudingumo vertinimo kriterijai gali būti susiję su sutarties vykdymo sąlygomis, tačiau paprastai joms nėra prilyginami. Ieškovas pasiūlymo pateikimo metu turėjo pagrįsti prognozuojamą pasiūlytą suvartojamos energijos kiekį ir pasiūlytų sprendinių realumą, o PO turėjo pareigą įsitikinti deklaruoto pranašumo realumu. Vis dėlto, atsižvelgus į tai, kad pagal Pirkimo sąlygas tiekėjų buvo prašoma pateikti tik prognozuojamus rodiklius nesant techninio darbo projekto, ieškovas negalėjo pagrįsti, o PO reikalauti ieškovą pagrįsti pasiūlytų rodiklių ir sprendinių realumo tokiu detalumu, koks įmanomas tik sutarties vykdymo etape.

TEISMŲ PRAKTIKA

Ketvirta, Teismas nurodė, kad nesant parengto techninio projekto ir tikslių skaičiavimų, kurie parengiami sutarties vykdymo metu, leškovui nebuvo galimybės nustatyti tikslaus objekto energijos poreikio. Taigi, susiklostė situacija, kai PO pasirinko ekonominio naudingumo balą apskaičiuoti vertindama konkretų fizikinį dydį, kita vertus, tikslaus dydžio apskaičiuoti nebuvo galimybės. Pirkimo sąlygose nebuvo nustatyta, kaip (kokiais kriterijais ir duomenimis remdamasi) PO įvertina, ar tiekėjo pasiūlyti energijos kiekiai yra pagrįsti, kokius duomenis šiuo aspektu tiekėjai turi pateikti PO ir koks tokių duomenų tikslumas turi būti pasiektas. Atsižvelgiant į tai, pats Teismas negali patikrinti leškovo pasiūlymo turinio.

Penkta, Teismas priminė, kad tais atvejais, kai pagal PO parengtas pirkimo sąlygas sprendžiant dėl tiekėjų pasiūlymų ekonominio naudingumo vertinamas ne konkretus matmuo (pvz., fizikinis dydis), o prašoma pateikti nurodyto kriterijaus aprašymą, PO kyla pareiga kuo tiksliau ir detaliau aprašyti vertinimo kriterijus, kuriais remiantis bus skiriami konkretūs pasiūlymo ekonominio naudingumo balai. Teismas konstatavo, kad Pirkimo sąlygose nenustačius detalios kriterijaus vertinimo sistemos, buvo sukurta situacija, kai konkreta pasūlymo vertinimas priklauso nuo subjektyvaus vertintojo požiūrio (pasirinktos skaičiavimo metodikos), PO poreikių ar motyvų, o tai neatitinka viešųjų pirkimų lygiateisiškumo ir skaidrumo principų bei vienodo Pirkimo sąlygų aiškinimo ir taikymo, todėl *ex officio* laikytina, kad Pirkimo sąlygos neteisėtos, o Pirkimas nutraukiamas.

Lietuvos apeliacinio teismo sprendimą skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

5. Lietuvos apeliacinis teismas: *perkančioji organizacija negali nutraukti rangos sutarties dėl sunkumų, su kuriais susiduria tiekėjas, jei jų vertinimas kaip rodantis būsimą sutarties neįvykdymą hipotetinis bei neleidžia spręsti apie sutarties pažeidimo akivaizdumą ir esmingumą (UAB „LitCon“ v Mažeikių rajono savivaldybės administracija), 2025-06-05*

Tarp leškovo ir PO sudaryta viešojo darbų pirkimo sutartis (Sutartis). Leškovas gavo PO raštą, kuriuo pagal Sutarties nuostatas dėl Sutarties įgyvendinimui trūkstamo finansavimo leškovui buvo nurodyta sustabdyti darbų vykdymą. Leškovas tokį Sutarties vykdymo sustabdymą laikė neteisėtu ir įspėjo apie galimą Sutarties nutraukimą, tačiau PO pati pranešė apie vienašalį Sutarties nutraukimą dėl prarasto finansavimo bei 6.219 straipsnio pagrindu, nes net ir gavus finansavimą, leškovas negalėtų įvykdyti Sutarties, kadangi yra įtrauktas į Nepatikimų tiekėjų sąrašą (NTS), yra restruktūrizuojamas, sistemingai nevykdo įsipareigojimų kitiems užsakovams, bendrovės darbuotojų skaičius sumažėjo, jis veikia nesąžiningai ir juo nepasitiki subrangovai. Savo ruožtu leškovas taip pat vienašališkai nutraukė Sutartį dėl esminio jos pažeidimo bei kreipėsi į teismą, reikalaudamas atlyginti nuostolius ir netesybas.

Lietuvos apeliacinis teismas (Teismas), palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, leškovo ieškinį atmetė.

Pirma, Teismas nurodė, kad Sutartyje įtvirtinta nuostata, suteikianti PO teisę nutraukti Sutartį, jei jos vykdymo metu paaiškėja, kad investicinis projektas negavo išorinio finansavimo, o Byloje nustatyta, kad visas finansavimas projektui nebuvo skirtas. Atsižvelgiant į tai, ši Sutarties nuostata negali būti aiškinama kaip sukurianti leškovui teisėtą lūkestį reikalauti, kad išorinio finansavimo negavusi PO bet kuriuo atveju suteiktų galimybę atlikti dalį statinio statybos darbų, net jei būtų akivaizdu, kad statybos darbų užbaigti su turimu finansavimu nepavyks. Iš tuo metu turimo, planuojamo gauti finansavimo buvo akivaizdu, kad projekto užbaigti nepavyks, todėl PO sprendimas tęsti sutartinius santykius prieštarautų sutarties šalių sąžiningumo ir bendradarbiavimo principams.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Teismas nurodė, kad PO nepagrįstai nutraukė Sutartį, remdamasi CK 6.219 str., nes PO leškovo pajėgumą įvykdyti Sutartį konstatavo atlikusi viešųjų pirkimų procedūras ir atrinkusi leškovą kaip laimėtoją. Aplinkybės dėl leškovui iškeltos restruktūrizavimo bylos, jo įrašymo į NTS, darbuotojų skaičiaus sumažėjimas, subrangovų atsisakymas bendradarbiauti su leškovu vykdant Sutartį, įsipareigojimų kitiems užsakovams nevykdymas, nesudaro savarankiško pagrindo PO nutraukti Sutartį. Teismas taip pat pastebėjo, kad Sutarties įvykdymas buvo užtikrintas laidavimo draudimu, todėl, leškovui pažeidus Sutartį, PO atsiradusius nuostolius būtų atlyginusi draudimo bendrovė. Nenustačius konkrečių leškovo atliktų veiksmų, vykdant Sutartį, kurie sudarytų prielaidą abejoti jo gebėjimu įvykdyti Sutartį, nėra pagrindo spręsti, kad būsimas pažeidimas yra akivaizdus ir esminis.

Trečia, Teismas nurodė, kad leškovui, reikalaujančiam iš PO nuostolių atlyginimo už Sutarties neįvykdymą, kyla pareiga įrodyti neteisėtus Sutarties kontrahento veiksmus. Teismui nenustačius PO neteisėtų veiksmų, nes PO Sutartį nutraukė dėl teisėtos, Sutartyje pačių šalių nustatytos priežasties, t. y., negavusi finansavimo, būtino projekto įgyvendinimui, būtinoji veiksmų neteisėtumo civilinės atsakomybės sąlyga nėra nustatyta. Atitinkamai nėra pagrindo spręsti dėl su sutarties nutraukimu susijusios žalos buvimo fakto ir žalos dydžio.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

6. Lietuvos apeliacinis teismas: *vien tai, kad tiekėjas įvykdė dalį viešojo pirkimo sutarties, už kurią buvo atsiskaityta, savaime nereiškia, kad užsakovei perkančiajai organizacijai tokia apimtimi mažintinas priteistinių netesybų dėl neįvykdytos sutarties dydis (BĮ Viešųjų pirkimų tarnyba v UAB „Novian Systems“), 2025-06-05*

VPT kreipėsi į teismą prašydama iš tiekėjo (Atsakovas) priteisti kiek daugiau nei 1 mln. EUR baudos atlyginimą už neįvykdytą SAULĖS informacinės sistemos sutartį (Sutartis). Tai – antrasis teisminis ginčas tarp tų pačių šalių. Pirmajame teismai sprendė, kad Atsakovas atsakingas už Sutarties neįgyvendinimą, jis neįrodė, jog padidėjo jam tekusios užduoties apimtis ar susiklostė *force majeure* aplinkybės, todėl buvo atmestas jo reikalavimas keisti Sutartį bei pripažinta, kad VPT teisėtai ją nutraukė. Vienas iš antroje byloje spręstų klausimų buvo susijęs su iš tiekėjui priteisiamų netesybų mažinimu dėl neva 55 proc. įvykdytos Sutarties dalies, už kurią VPT atsiskaitė su Atsakovu.

Lietuvos apeliacinis teismas (Teismas) paliko nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, kuriuo VPT, atsižvelgiant į pirmosios bylos rezultatą, priteista 82 proc. baudos dydžio ir procesinės palūkanos.

Teismas nurodė, kad nors netesybų mažinimas sprendžiant viešųjų pirkimų sutartinius ginčus galimas, tačiau jis individualus, priklauso nuo individualių konkretaus atvejo aplinkybių vertinimo, bendrųjų teisės principų taikymo. Nagrinėjamu atveju VPT siekė, kad būtų sukurta (modernizuota) ir įdiegta SAULĖ IS programa, tačiau Atsakovas nepateikė objektyvių duomenų, kurie patvirtintų, jog jo atlikta prievolės dalis sukuria VPT ekonominę naudą, t. y., galės būti panaudojama. Vien tai, kad VPT sumokėjo už dalį Atsakovo atliktų paslaugų ar tai, kad jo atliktų paslaugų dalis buvo priimta, nesudaro pagrindo nuspręsti, jog VPT galės panaudoti jai perduotą programos dalį. Dėl to šios aplinkybės nesudaro pagrindo mažinti netesybų dydžio.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

7. Lietuvos apeliacinis teismas: *paslaugų gavėjas turi pareigą vykdyti griežtą viešojo pirkimo sutarties vykdymo kontrolę, todėl kai perkančioji organizacija dėl sutarties pažeidimų nesiima jos interesus užtikrinančių priemonių pažeidimams pašalinti, reiškia, jog ji neužtikrina viešojo intereso apsaugos (UAB „Gooliver“ v UAB „Vilniaus vandenys“ ir UAB „Lean akademija“), 2025-06-10*

leškovas su PS sudarė paslaugų teikimo sutartį (Sutartis). PS pateikė leškovui raštą, kuriuo informavo, kad nutraukia Sutartį dėl to, jog projekto vadovo atitiktis kvalifikacijos reikalavimams nebuvo faktiškai patikrinta, kadangi šias funkcijas atliko kitas asmuo, nei išviešintas pasiūlyme, tačiau šio sprendimo priėmimo pagrindu nurodė Sutarties nuostatą, leidžiančią vienašališkai nutraukti Sutartį nesant paslaugų teikėjo kaltės. Sutarties nutraukimo dieną leškovas pateikė galutinį paslaugų priėmimo–perdavimo aktą (Aktas), kuriame nurodė visas pagal Sutartį faktiškai jau suteiktas paslaugas (99,73 proc.). PS nurodė, kad nepriima pateikto Akto ir priima tik dalį įvykdytų užduočių, todėl atsiskaitys tik už kokybiškai suteiktas paslaugas. leškovas kreipėsi į teismą, reikalaudamas priteisti skolą už atliktus, bet nepriimtus darbus, delspinigius ir palūkanas.

Lietuvos apeliacinis teismas (Teismas), palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, leškovo ieškinį tenkino.

Pirma, Teismas nurodė, kad PS aiškiai išreiškė valią Sutartį nutraukti vienašališkai, nesant paslaugų teikėjo (leškovo) kaltės, todėl PS argumentas, jog Sutartis buvo nutraukta dėl to, kad leškovas teikė nekokybiškas paslaugas, o apie paslaugų kokybės trūkumus jis buvo nuolat informuojamas, yra nepagrįstas. Sutartyje įtvirtinta nuostata, pagal kurią PS galėjo nutraukti Sutartį esant esminiam jos pažeidimui arba Sutartį vykdyti su nuolatiniais trūkumais, tačiau PS šia nuostata nesirėmė.

Antra, Teismas nurodė, kad PS pasirašė paslaugų priėmimo perdavimo aktus, vadinasi, PS jam perduotus darbus priėmė. Dėl to net ir tuo atveju, jeigu buvo fiksuoti Sutarties pažeidimai, jie buvo pašalinti, o Sutartimi nustatytos paslaugos buvo suteiktos pasiekus joms nustatytus kokybės kriterijus ir tikslus, todėl nustatyti trūkumai buvo neesminiai, tokiais juos laikė pats PS.

TEISMŲ PRAKTIKA

Trečia, Teismas pabrėžė, kad aplinkybė, jog tarp šalių buvo sudaryta Sutartis viešųjų pirkimų būdu iš tiesų įpareigojo PS vykdyti griežtą jos vykdymo kontrolę. Tuo atveju, jeigu buvo daromi esminiai Sutarties pažeidimai, viešasis interesas PS įpareigojo teisės aktų nustatyta tvarka pranešti apie Sutarties pažeidimus ir pareikalauti juos ištaisyti, o jų nepašalinus, Sutartį nutraukti joje nustatyta tvarka. PS nurodytos aplinkybės, kad jis buvo geranoriškas ir tikėjosi, jog vėlesniuose Sutarties įgyvendinimo etapuose leškovas sutartį vykdys tinkamai, leidžia spręsti, kad, jeigu PS matė atliekamus Sutarties pažeidimus ir vis tiek nesiėmė jos interesus užtikrinančių priemonių Sutarties pažeidimams pašalinti, pats PS neužtikrino viešojo intereso apsaugos.

Ketvirta, Teismas teisiškai reikšminga aplinkybe laikė tai, kad PS po to, kai pranešimu išreiškė argumentus dėl Sutarties nutraukimo, pasiūlė leškovui iki Sutarties nutraukimo datos tinkamai ir laiku suteikti dalį paslaugų, kad PS galėtų už jas atsiskaityti. Anot Teismo, ši aplinkybė reiškia, jog PS tenkino iki aptariamo momento leškovo suteiktų paslaugų kokybę, jis savo valia priėmė sprendimą Sutartį su leškovu įgyvendinti tik iki paties pasirinkto konkretaus baigiamojo etapo ir Sutartį nutraukti. Atsižvelgiant į tai, kad Sutartimi nustatytos suteikti paslaugos galėjo būti teikiamos tik nuosekliai laikantis jų eiliškumo, Teismas padarė išvadą, jog nutraukus Sutartį tam tikro PS pasirinkto etapo uždaviniai buvo faktiškai įgyvendinti, o perduotų darbų kokybė atitiko sutartimi nustatytus tikslus ir uždavinius, todėl PS atsirado pareiga už atliktus darbus atsiskaityti.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

8. Lietuvos apeliacinis teismas: *viešojo pirkimo sutarties sąlygos vienašalis keitimas priklauso nuo to, ar ši (ne)susijusi su sutarties pobūdžiu – objektu, apimtimi, charakteristikomis (UAB „Ekobana“ v VĮ Ignalinos atominė elektrinė), 2025-06-12*

leškovas su PO sudarė viešojo prekių pirkimo sutartį (Sutartis), pagal kurią leškovui reikėti įvykdyti sutartinius įsipareigojimus ne vėliau (kartu su pratėsimu) kaip per 240 d. leškovo įsipareigojimo PO pristatyti prekes įvykdymas tiesiogiai priklausė nuo prekių gamintojo veiksmų, kadangi pastarasis veiklą vykdo Italijoje. leškovas pranešė PO, kad gamintojas jį informavo apie galimą vėlavimą dėl sudėtinių dalių tiekimo problemų, todėl paprašė pakeisti Sutartį pratęsiant prekių pristatymo terminą. PO šį prašymą atmetė ir pareikalavo leškovo įrodyti savo pajėgumą įvykdyti Sutartį. leškovas pateikė prašomus įrodymus, taip pat prašė PO tęsti Sutarties vykdymą bei atitinkamai pratęsti jos galiojimą. Šį prašymą PO ir vėl atmetė. Po tęstinės šalių komunikacijos, PO atsisakant keisti Sutartį, o vėliau dėl vėlavimo nepriimant prekių, leškovas kreipėsi į teismą reikalaudamas jo vienašališkai pakeisti Sutartį, joje atsisakant konkretaus sutartinių prievolių įvykdymo termino, o Sutarties galiojimą ir toliau siejant su visišku įsipareigojimų įvykdymu. Byloje kilo ginčas, ar tokia Sutarties nuostata gali būti keičiama tais atvejais, kai tiekėjas negali pristatyti prekių per nustatytą terminą dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių, susijusių su gamintojo vėlavimu, PO argumentuojant, kad Sutarties galiojimo terminas buvo esminė jos sąlyga.

Lietuvos apeliacinis teismas (Teismas) paliko galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą, kuriuo leškovo ieškinys buvo patenkintas.

Pirma, atsižvelgiant į teisinį reglamentavimą dėl esminio viešojo pirkimo sutarčių pakeitimo, bendrieji kriterijai (PĮ 97 str. 1 d. 5 p. ir 4 d.) taikomi, kai nesiremiam pačios sutarties nuostatomis dėl jos pakeitimo (PĮ 97 str. 1 d. 1 p.). Tokiu atveju PĮ 97 str. 4 d. nuostatos neaktualios. Sutartyje buvo aiškiai nustatyta, kad esminiu Sutarties pakeitimu laikytinos situacijos, kai pakeičiamas bendras Sutarties pobūdis. Pagal teismų praktiką viešojo pirkimo sutarties pobūdis apima jos objektą (perkami darbai, prekės ar paslaugos), jų rūšis, apimtis, techninės ir ekonominės charakteristikos, kurie lemia tiekėjų suinteresuotumą dalyvauti pirkime. Šios sąlygos negali būti iš esmės pakeistos, nes tai būtų galėję lemti kitų tiekėjų dalyvavimą ar konkurencijos iškraipymą.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Teismas nurodė, kad Sutartyje nustatytas terminas reglamentuoja tik tiekėjo įsipareigojimų įvykdymo trukmę, tačiau nekeičia jos objekto – atliekamų darbų rūšies, apimties ar paskirties, todėl nuostata nelaikytina esmine sąlyga Sutarties pobūdžio prasme ir vertintina kaip vykdymo techninė sąlyga, neturinti esminės reikšmės tiekėjams varžytis tarpusavyje dėl Sutarties. Atsižvelgiant į tai, kad nei pirkimo objektas, nei jo savybės nepasikeitė, o poreikis pakeisti Sutarties vykdymo terminą atsirado dėl objektyvių, iš anksto nenumatytų aplinkybių, toks termino pakeitimas negali būti laikomas esminiu Sutarties pakeitimu. Teismas konstatavo, kad prekių pristatymo vėlavimas savaime nelaikytinas esminiu Sutarties pažeidimu, kadangi pagal Sutartį užsakovas galėjo (ne privalėjo) ją nutraukti ne nuo pirmos vėlavimo dienos ir tam tikras toleravimas buvo leidžiamas. Dėl to Sutarties keitimas užtikrina ne tik šalių teisių pusiausvyrą, bet ir viešojo intereso apsaugą, nes leidžia racionaliai spręsti dėl Sutarties tęstinumo esant objektyvioms kliūtims.

[ELLEX: mūsų vertinimu, Teismas pernelyg siaurai apibrėžė esminius viešojo pirkimo sutarčių pakeitimus; pavyzdžiui, LAT konstatuota, kad nepagrįstas tiekėjo atleidimas nuo netesybų gali būti vertinamas kaip esminis sutarties pakeitimas (e3K-3-39-378/2020)]

Trečia, Teismas akcentavo ir šalių elgesį – leškovas aktyviai bendradarbiavo su PO, nedelsdamas informavo apie susidariusias objektyvias vėlavimo priežastis, ėmėsi veiksmų joms pašalinti ir, pasibaigus trikdžiams, pateikė informaciją apie prekių pristatymo galimybę. Leškovas jau yra gavęs prekes ir yra pasirengęs jas nedelsiant pateikti PO, tokiu būdu realiai įvykdydamas savo įsipareigojimus pagal Sutartį. Tuo tarpu PO elgesys – paskelbtas ketinimas organizuoti naują pirkimą dėl tų pačių prekių įsigijimo – patvirtina, kad poreikis šioms prekėms išlieka aktualus, taigi objektyvi Sutarties nutraukimo priežastis neegzistuoja. Esant tokiai situacijai, akivaizdu, kad sutarties tikslas – prekių įsigijimas – iš esmės nepasikeitė, o leškovo įsipareigojimų įvykdymas tebėra įmanomas, aktualus ir proporcingas viešajam interesui.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

9. Lietuvos apeliacinis teismas: *pirkimo sutarties nuostatos pažeidimo toleravimas parodo, kad pirkėjui ši sutarties sąlyga nėra esminė, todėl jis praranda teisę į savigyną – vienašalį sutarties nutraukimą (UAB „Skinest Baltija“ v AB „LTG Cargo“), 2025-06-12*

leškovas su PS sudarė prekių pirkimo-pardavimo sutartį (Sutartis). PS pranešimu informavo leškovą, kad užfiksavo prekių tiekimo terminų pažeidimo atvejus (30 k.) ir prekių defektus (108 k.) bei nurodė, kad dėl leškovo kaltės vienašališkai nutraukia Sutartį dėl esminio jos pažeidimo, o leškovas įtraukiamas į Nepatikimų tiekėjų sąrašą (NTS). Siekdamas šių PS sprendimo panaikinimo, leškovas šių teisėtumą apskundė teisme. leškovo įsitikinimu, nors Sutartyje nustatyta, kad prekių tiekimo terminas yra esminė Sutarties sąlyga, tačiau Sutarties vykdymas buvo vėluojantis nuo pat pirmo užsakymo ir PS tai toleravo, o praėjus daugiau nei pusantrų metų nuo Sutarties sudarymo PS su leškovu sudarė teismo patvirtintą taikos sutartį, kuria, nepaisant prekių pristatymo vėlavimo, šalys susitarė toliau tęsti sutartinius santykius. PS, suprasdamas rinkos situaciją ir realius prekių tiekimo terminus, nereikšdavo pretenzijų dėl prekių nepristatymo laiku, o prašydavo nurodyti terminus, kada konkrečios detalės bus pristatytos, todėl vienašalis Sutarties nutraukimas yra apsimestinis.

Lietuvos apeliacinis teismas (Teismas), palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, leškovo ieškinį tenkino.

Pirma, Teismas nurodė, kad, atsižvelgiant į tai, kad PS, nepaisydamas leškovo atliktų prekių pristatymo terminų pažeidimų, vykdė derybas bei su juo sudarė taikos sutartį, kurioje susitarė dėl kompensacijos už prekių pristatymo vėlavimą, ir dar 9 mėn. nuo taikos sutarties pasirašymo vykdė Sutartį pažeisdama pristatymo terminus, t. y., pirkėjas ir toliau toleravo prekių pristatymo vėlavimą. Tokiu elgesiu PS akivaizdžiai parodė, kad prekių tiekimo terminų nelaiko esmine Sutarties sąlyga, turinčia jam didelės (esminės) reikšmės. Jei, kaip tvirtina PS, jis iš tikrųjų nebūtų toleravęs prekių pristatymo terminų pažeidimų, Sutartį jis būtų nutraukęs iš karto po atitinkamo leškovo pažeidimo padarymo. Kai nukentėjusioji šalis ilgai toleruoja pažeidimą, nelaikoma, kad ši negavo to, ko tikėjosi pagal sutartį.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Teismas pažymėjo, kad reikšminga tai, jog Sutartis sudaryta viešųjų pirkimų būdu, taikant *lex specialis* – PJ - nuostatas. Teismų praktikoje ne kartą išaiškinta, kad tuo atveju, jei viešojo pirkimo būdu sudarytoje sutartyje aiškiai apibrėžtas esminis sutarties pažeidimas, sudarantis pagrindą pirkėjui (PO/PS) vienašališkai nutraukti šią sutartį, ir pirkėjas nustato tokį esminį sutarties pažeidimą, prioritetas *favor contractus* (sutarties išsaugojimo) principui negali būti teikiamas ir pirkėjui kyla pareiga nutraukti sutartį.

Nagrinėjamu atveju, kadangi Sutartyje prekių tiekimo terminas nurodytas kaip esminė sąlyga, leškovui pažeidžiant prekių tiekimo terminus, PS kilo pareiga sutartį dėl tokio esminio jos pažeidimo nutraukti nedelsiant. Tačiau ilgą laiką toleravęs Sutarties esminį pažeidimą ir ją nutraukęs likus vos 7 mėn. iki Sutarties galiojimo pabaigos, PS prarado teisę vienašališkai nutraukti Sutartį dėl prekių tiekimo terminų pažeidimų.

Nustačius, kad Sutarties nutraukimas buvo neteisėtas, Teismas konstatavo, jog nebeliko pagrindo leškovo laikyti nepatikimu tiekėju ir jis šalintinas iš NTS.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

10. Lietuvos apeliacinis teismas: *subjektas, kuris tiekėjo, dalyvaujančio kvalifikacijos vertinimo sistemoje, buvo naujai pasitelktas pajėgumo atitikčiai įrodyti, neprivalo būti įgijęs kvalifikacijos iki šio pasitelkimo momento (UAB „Elektra ir CO“ v Ignitis grupės paslaugų centras), 2025-06-13*

leškovas dalyvavo PO vykdomame viešajame pirkime (Pirkimas), kuriame tiekėjų kvalifikacija ir jų pašalinimo pagrindų buvimas nebuvo tikrinami, o pateikti pasiūlymus buvo kviečiami tik Kvalifikacijos vertinimo sistemoje (KVS) dalyvaujantys tiekėjai, įtraukti į sudarytą Kvalifikuotų tiekėjų sąrašą. PO, įpareigota teismo iš naujo vertinti Pirkimo laimėtojo ir jo pasitelktų ūkio subjektų kvalifikaciją, kreipėsi į trečiąjį asmenį ir paprašė pakeisti pasitelktą ūkio subjektą į naują, kuris atitiktų keliamą kvalifikacijos reikalavimą. Po to, kai trečiasis asmuo pasitelkė naują ūkio subjektą, jis ir vėl buvo pripažintas Pirkimo laimėtoju. leškovas vėl kreipėsi į teismą, reikalaudamas panaikinti PO sprendimus sudaryti pasiūlymų eilę bei įpareigoti PO iš naujo vertinti trečiojo asmens pasiūlymą, spręsti klausimą dėl jo pasiūlymo atmetimo. Byloje kilo ginčas dėl to, ar trečiasis asmuo įrodė savo kvalifikacijos atitiktį, atsižvelgiant į tai, kad naujai pasitelktas ūkio subjektas kvalifikaciją įgijo vėliau, nei tiekėjas buvo pakviestas pateikti pasiūlymą.

Lietuvos apeliacinis teismas (Teismas), palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, leškovo ieškinį atmetė.

Pirma, Teismas nurodė, kad tiek įstatymai, tiek KVS sąlygos nedraudžia PO pareikalauti tiekėjo po tiekėjo įtraukimo į KVS dienos pakeisti arba pasitelkti naują ūkio subjektą, kurio pajėgumais remiamasi. Šiuo atveju turėtų būti taikomos pasiūlymų patikslinimo, papildymo ar paaiškinimo taisyklės bei VPĮ 49 straipsnio 4 dalies nuostatos, leidžiančios tiekėjui pakeisti reikalavimų neatitinkantį ūkio subjektą atitinkančiu ūkio subjektu. Šiuo atveju ūkio subjekto pakeitimas buvo inicijuotas PO, t. y., ši ne atmetė trečiojo asmens pasiūlymą, remdamasi tuo, kad nėra galimybės įsitikinti pasitelkiamo ūkio subjekto kvalifikacija, o pareikalavo jį pakeisti. Taigi, tai atitinka situaciją, kai tiekėjo pasiūlymas nėra iš karto atmetamas, o tiekėjas, perkančiajai organizacijai pareikalavus, turi galimybę pakeisti kvalifikacijos reikalavimus atitinkančiu ūkio subjektu.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Teismas nesutiko su ieškovo argumentu, kad trečiojo asmens pasitelkto naujojo ūkio subjekto kvalifikacija turėjo būti galiojanti jau trečiojo asmens kvietimo dalyvauti Pirkime (pateikti pasiūlymą) momentu, todėl trečiasis asmuo neatitinka kvalifikacijos reikalavimų, kadangi aptariamam momentui nei pats trečiasis asmuo (iš pradžių pasitelkęs kitą subjektą), nei jo naujai pasitelktas ūkio subjektas reikiamos kvalifikacijos neturėjo (naujas ūkio subjektas jį įsigijo tik Pirkimo procedūros metu). Teismas nurodė, kad tai, jog Pirkimas vykdomas KVS pagrindu ir tai, kad KVS vyksta jau daugiau nei penkerius metus ir neturi galiojimo pabaigos, reiškia, kad per atitinkamą laiką į KVS įtrauktų tiekėjų, tiek pasitelktų ūkio subjektų specialistai gali prarasti kvalifikaciją, pakeisti darbo vietą, atitinkamai tai gali lemti poreikį keisti ūkio subjektus, kurių pajėgumais jie remiasi. Dėl nurodytos priežasties KVS sąlygose buvo nustatyti detalūs reikalavimai, kaip turi būti keičiami ūkio subjektai, kurių pajėgumais remiamasi, be kita ko, ir tai, jog naujai pasitelkiami specialistai kvalifikaciją privalo būti įgiję jų pakeitimo metu, o ne iki galutinės pasiūlymų pateikimo dienos, nes retrospektyvus kvalifikacijos vertinimas ne tik neturi prasmės praktiniu aspektu, tačiau ir būtų sąžiningą tiekėjų konkurenciją ribojanti sąlyga, nesudaranti galimybės KVS ar konkrečiame pirkime dalyvauti neseniai veiklą pradėjusiems, tačiau kvalifikuotiems ūkio subjektams. Todėl trečiasis asmuo pagrįstai pripažintas atitinkančiu kvalifikacijos reikalavimus.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

11. Lietuvos apeliacinis teismas: *rangovas kaip savo srities profesionalas prieš sudarydamas viešojo pirkimo sutartį turi įvertinti ne tik pirkimo dokumentus, bet ir visas faktines aplinkybes, kurios turės įtakos darbų rezultatui pasiekti (VšĮ Kupiškio rajono savivaldybės pirminės asmens sveikatos priežiūros centras v UAB „Informacinių technologijų pasaulis“), 2025-06-19*

PO ir Atsakovas sudarė viešojo darbų pirkimo sutartį dėl saulės elektrinių projektavimo, įrangos darbų, priežiūros ir aptarnavimo (Sutartis). Atsakovas neįvykdė Sutartyje nustatytų reikalavimų dėl minimalaus pagaminamos elektros energijos kiekio. PO kreipėsi į teismą, reikalaudama priteisti netesybas iš Atsakovo. Atsakovo teigimu, jis nėra atsakingas už tai, kad saulės elektrinė nepagamina nustatyto elektros energijos kiekio, nes gedimų nenustatyta, tik pastebėjo, jog šalia pastatų yra aukštų medžių, metančių šešėlį ant saulės elektrinės.

Lietuvos apeliacinis teismas (Teismas), palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, PO ieškinį tenkino.

Pirma, Teismas nurodė, kad Atsakovas, kaip savo srities profesionalas, prieš sudarydamas Sutartį ir prisiimdamas įsipareigojimą suprojektuoti bei įrengti saulės elektrinę ir garantuoti minimalų pagaminamos elektros energijos kiekį, turėjo įvertinti ne tik normatyvinius statybos dokumentus, Techninės specifikacijos ir Sutarties reikalavimus, bet ir visas kitas aplinkybes, kurios turės įtakos tinkamam rezultatui pasiekti, t. y., saulės modulių montavimo vietas bei kitus aplinkos veiksnius (medžius, jų metamą šešėlį ir pan.). Atsakovas prieš sudarydamas Sutartį, objekto apžiūrėti neatvyko, situaciją vertino pagal žemėlapius.

Antra, Sutarties sudarymo metu šalia pastatų augo medžiai, todėl Atsakovas, jau projektuodamas, o po to ir montuodamas įrangą, turėjo įvertinti, jog šalia augantys medžiai mes šešėlį ir tai turės įtakos montuojamos įrangos efektyvumui. Nepaisant to, Atsakovas darbų nestabdė, apie šias aplinkybes PO neinformavo ir nesiėmė veiksmų, kuriais būtų galima užkirsti kelią veiksniams, galinčiams turėti įtakos montuojamos įrangos efektyvumui, pašalinti. Todėl Atsakovui (rangovui) turi tekėti neigiami tokio jo elgesio padariniai.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

Baltic circle of legal excellence

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų
pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ - ellex.legal/lt/

